

beeldend doel

Doelstelling en benodigdheden

- **a** De kinderen leren over een stapelvorm.
- **b** Tevens leren ze hoe texturen en ornamenten een stapelvorm kunnen beïnvloeden.

technisch doel

- **a** Het maken en rondzetten van een plaat klei tot een cilinder van ongeveer 10 cm ø.
- **b** Het boetseren van kleivormen aan een cilinder.
- **c** Het aanhechten en inkrassen van texturen.

materiaal

- Per leerling een homp klei van 10 cm ø.

gereedschap

- Per leerling een kleiroller, een spatel, een kleimesje en stempelmateriaal.

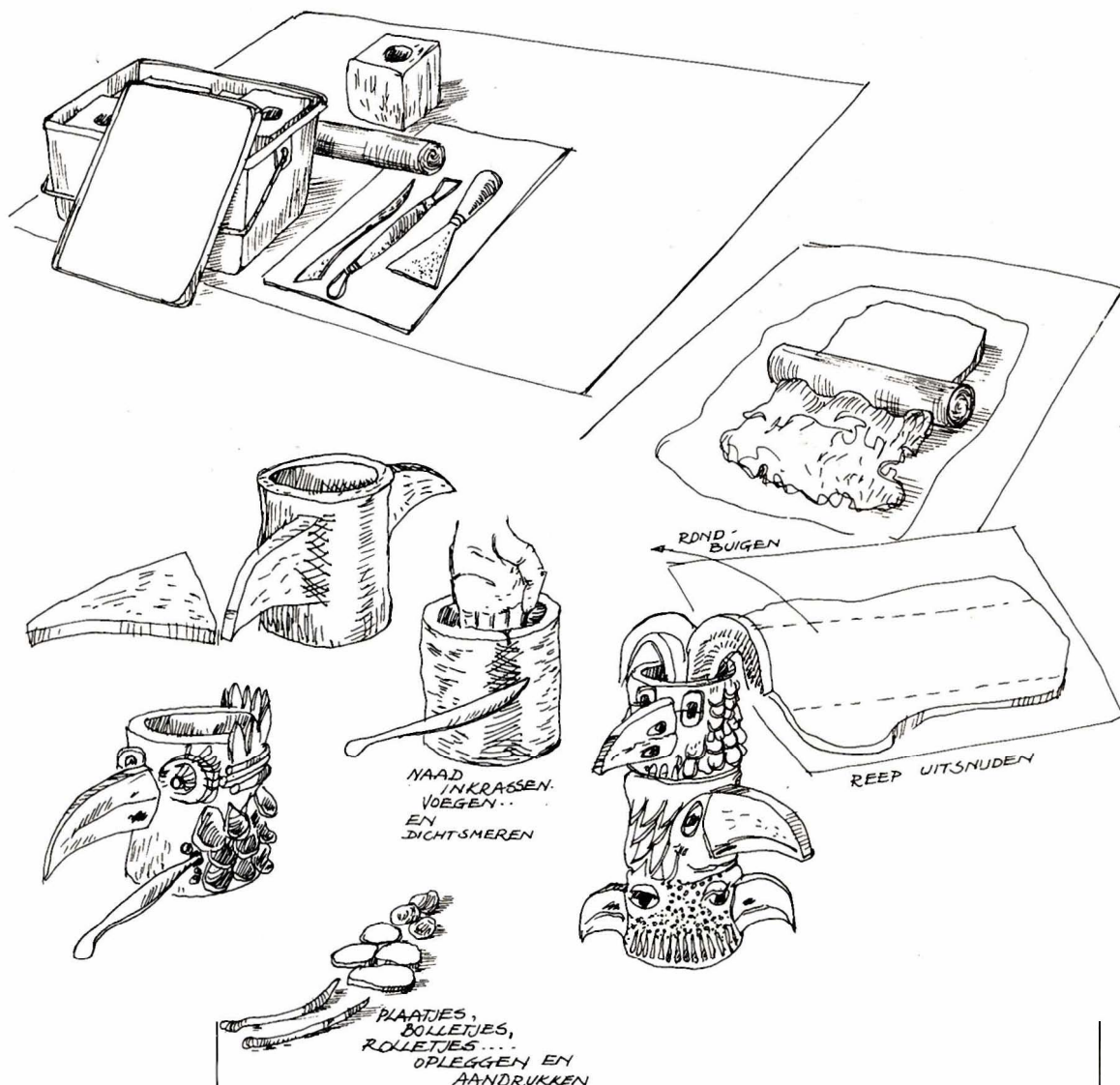
leer- en hulpmiddelen

- **a** Beeldmateriaal over Indianenculturen, vooral met betrekking tot de totempaal.
- **b** Afrikaanse beelden met vooral veel ornament.
- **c** Foto's of afbeeldingen van vogels.

beeldende inleiding

Lesverloop

■ Bekijk samen met de leerlingen allerlei totempalen uit diverse culturen. Tevens laat u voorbeelden zien van de vormenrijkdom van de Afrikaanse versieringskunst. De meest representatieve kunstuiting in de Indianencultuur is de totempaal. Deze hebben soms een hoogte van twintig meter. De voorstellingen bestaan uit op elkaar gestapelde dieren, zelden uit mensen. Men probeerde steeds het hele dier uit te beelden, maar koppen, klauwen, ogen, snabels en muilen overheersen en bepalen hoofdzakelijk de vorm. Wijs de kinderen op de samengestelde vorm van een totempaal. De cilindervormige onderverdeling wordt gekenmerkt door een aantal voorstellingen zoals verentooi, snavel en stukken van vleugels, alsook versieringen. Laat zien dat de totempaal ondanks de diverse onderdelen, één geheel is. De kinderen werken in groepjes van drie aan één totempaal van vogelkoppen. Afbeeldingen van vogels met grote snavelvormen kunnen hierbij goed van pas komen.

technische inleiding

- **a** De kinderen krijgen of rollen een plaat klei van ongeveer 25×10 cm.
- **b** Deze wordt door rondzetten tot een holle cilinder gevormd. Zorg voor een goede verbinding.
- **c** Aan deze vorm worden een grote snavel en de hoofdveren geboetseerd.
- **d** De basisvorm van de vogelkop is in principe voor elke vogel hetzelfde. Door vergroting of verkleining van de erop geboetseerde ogen kan een typische uitdrukking ontstaan.
- **e** Wanneer de hoofdvorm klaar is werken de kinderen de vorm verder af met ornamenten en texturen. Dit kan gebeuren met rolletjes en bolletjes, indrukken en inkrassen.
- **f** Wijs elk groepje erop dat de drie vogelkoppen op elkaar moeten passen.

begeleidings- adviezen

- **a** Zorg voor afwisseling bij het stapelen.
- **b** Plaats de sterkste cilinder onderaan om in elkaar zakken te voorkomen.
- **c** De bovenste vogelkop kan door een snellere boetseerder van een meer uitgebreide verentooi worden voorzien.
- **d** Wijs de kinderen erop dat ze de hele vorm rondom bewerken.

nabespreking

- Zet de totempalen in een kring.
- **a** Bespreek de verschillende vogelkopvormen.
- **b** Zijn er tussen de gestapelde delen grote verschillen?
- **c** Welke invloeden hebben de texturen en de ornamenten op de vorm?

kunstwijzer

- Stapelvormen van Eduardo Paolozzi.
- Zuilen van Constantin Brancusi.

Andere opdrachten

- **1** Bruidstaart.
- **2** Een drietrapsraket.
- **3** Schaakstukken.

